

ความเห็นส่วนตัว  
ของ นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๗/๒๕๖๗

วันที่ ๓๐ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง ศาลจังหวัดนครราชสีมา

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ศาลจังหวัดนครราชสีมาส่งความเห็นในคดีหมายเลขดำที่ มฝ ๘/๒๕๖๖ คดีหมายเลขแดงที่ มฝ ๑/๒๕๖๗ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามความเห็นของศาลจังหวัดนครราชสีมาและเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

พนักงานอัยการจังหวัดนครราชสีมา เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องนายอาหามะ หะมีแย เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดนครราชสีมา จำเลยกระทำความผิดต่อกฎหมายหลายบทหลายกรรมต่างกันในฐานะความผิดพรากผู้เยาว์อายุกว่าสิบห้าปี แต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเสียจากบิดามารดา ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเพื่อการอนาจาร โดยผู้เยาว์เต็มใจไปด้วย ฐานพบบุคคลอายุเกินสิบห้าปีแต่ยังไม่เกินสิบแปดปีไปเพื่อการอนาจาร ศาลจังหวัดนครราชสีมาพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๘๓ ทวิ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๓๑๙ วรรคหนึ่ง การกระทำของจำเลยเป็นการกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ลงโทษทุกกรรมเป็นกระทงความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ เพิ่มโทษจำเลยกระทงละหนึ่งในสามตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๒ จำเลยให้การรับสารภาพเป็นประโยชน์แก่การพิจารณาลดโทษให้กระทงละกึ่งหนึ่งตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๗๘ รวมจำคุก ๑ ปี ๑๒ เดือน คดีถึงที่สุด ระหว่างจำเลยรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาโจทก์ได้รับรายงานพร้อมความเห็นของคณะกรรมการพิจารณา กำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งมีมติให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษกับจำเลยตามพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๒ (๑) (๒) (๖) (๙) (๑๐) (๑๑) (๑๒) และ (๑๓) โจทก์ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดนครราชสีมาขอให้

คำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังแก่จำเลยภายหลังพ้นโทษ มีกำหนดระยะเวลาไม่น้อยกว่า ๒ ปี ตามพระราชบัญญัติดังกล่าว

ศาลจังหวัดนครราชสีมาเห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๓ มาตรา ๕ หมวด ๔ มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗ หมวด ๕ มาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖ และหมวด ๖ มาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ เป็นบทบัญญัติที่กำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ และการคุมขังฉุกเฉิน มีเนื้อหาจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญของผู้กระทำความผิด แม้ว่าจะได้รับโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดจนครบถ้วนแล้ว การบังคับใช้มาตรการเฝ้าระวังและคุมขังดังกล่าวไม่เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายในการป้องกันและเฝ้าระวังการก่ออาชญากรรม สร้างความปลอดภัยในสังคม และลดอัตราการกระทำความผิดซ้ำ เนื่องจากอัตราการกระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรงมีได้สูงกว่าความผิดอื่น ๆ สาเหตุของการกระทำความผิดซ้ำมิได้มาจากผู้กระทำความผิดแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมาจากการบังคับโทษที่ไม่เหมาะสม รวมถึงไม่มีความจำเป็นต้องใช้มาตรการต่าง ๆ ดังกล่าวในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพ ด้วยเหตุนี้มาตรการตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องอยู่แล้ว อีกทั้งบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวมิได้กำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้เป็นเงื่อนไขในการใช้มาตรการเฝ้าระวังและคุมขัง เป็นการสร้างความเสียหายต่อสิทธิและเสรีภาพของปัจเจกชนผู้ถูกบังคับใช้มากกว่าที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อมหาชน นอกจากนี้ เมื่อศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังหรือคุมขังย่อมมีผลเท่ากับเป็นการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยจะไปกระทำความผิดทั้งที่การกระทำยังไม่เกิดขึ้น อันเป็นการลิดรอนสิทธิและเสรีภาพของจำเลย รวมถึงการไต่สวนและมีคำสั่งใช้มาตรการคุมขังเป็นกระบวนการพิเศษแยกต่างหากจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสามัญ เป็นการบังคับควบคุมตัวบุคคลโดยที่ผู้นั้นยังมิได้กระทำความผิดและไม่มีภาระจำคุกกล่าวหา ขัดต่อหลักนิติธรรม ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง และมาตรา ๗๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม ซึ่งศาลจังหวัดนครราชสีมาจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดีและยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งความเห็นดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง แต่ส่วนที่โต้แย้งว่าพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๓ มาตรา ๕ มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘

ถึงมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม หรือไม่นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๗๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ ที่กำหนดแนวทางในการตรากฎหมายเพื่อให้รัฐพึงมีกฎหมายเพียงเท่าที่จำเป็น กำหนดกรอบแนวทางทั้งในแง่เนื้อหาและกระบวนการจัดทำกฎหมาย รวมทั้งการดำเนินการภายหลังจากที่กฎหมายมีผลใช้บังคับแล้ว เพื่อให้รัฐตรากฎหมายที่มีผลเป็นการสร้างภาระแก่ประชาชนโดยไม่เหมาะสม มิใช่เป็นบทบัญญัติที่คุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลโดยตรง และผู้ร้องมิได้แสดงเหตุผลประกอบคำร้องที่ว่าพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๓ และมาตรา ๕ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ มาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง อย่างไร ศาลรัฐธรรมนูญไม่รับวินิจฉัยในส่วนนี้ จึงมีคำสั่งรับไว้วินิจฉัยเฉพาะประเด็นที่ขอให้วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

#### บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

##### ๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

**มาตรา ๒๖** การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

**มาตรา ๒๘** บุคคลย่อมมีสิทธิและเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย

การจับและการคุมขังบุคคลจะกระทำมิได้ เว้นแต่มีคำสั่งหรือหมายของศาลหรือมีเหตุอย่างอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๒๙ บุคคลไม่ต้องรับโทษอาญา เว้นแต่ได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลา ที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ และโทษที่จะลงแก่บุคคลนั้นจะหนักกว่าโทษที่บัญญัติ ไว้ในกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่จะทำความผิดมิได้

ในคดีอาญา ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษา อันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

การควบคุมหรือคุมขังผู้ต้องหาหรือจำเลยให้กระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันมิให้ มีการหลบหนี

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๓๒ บุคคลย่อมมีสิทธิในความเป็นอยู่ส่วนตัว เกียรติยศ ชื่อเสียง และครอบครัว

การกระทำอันเป็นการละเมิดหรือกระทบต่อสิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง หรือการนำข้อมูล ส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ

มาตรา ๓๘ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการเดินทางและการเลือกถิ่นที่อยู่

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน หรือการผังเมือง หรือเพื่อรักษาสถานภาพของครอบครัว หรือเพื่อสวัสดิภาพของผู้เยาว์

มาตรา ๔๐ บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการประกอบอาชีพ

การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อรักษาความมั่นคงหรือเศรษฐกิจของประเทศ การแข่งขันอย่างเป็นธรรม การป้องกันหรือขจัดการกีดกันหรือการผูกขาด การคุ้มครองผู้บริโภค การจัดระเบียบการประกอบอาชีพ เพียงเท่าที่จำเป็น หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะอย่างอื่น

ฯลฯ

ฯลฯ

๒. พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕

มาตรา ๒๒ เมื่อมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่านักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำ ความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ จะกระทำความผิดซ้ำภายหลังพ้นโทษ ศาลอาจมีคำสั่ง กำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษตามที่พนักงานอัยการร้องขอโดยกำหนด มาตรการเดียวหรือหลายมาตรการตามควรแก่กรณีก็ได้

มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ได้แก่

- (๑) ห้ามเข้าใกล้ผู้เสียหายจากการกระทำความผิด
- (๒) ห้ามทำกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำความผิด
- (๓) ห้ามเข้าเขตกำหนด
- (๔) ห้ามออกนอกประเทศเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากศาล
- (๕) ห้ามก่อให้เกิดอันตรายต่อละแวกชุมชนที่ตนพักอาศัย
- (๖) ให้พักอาศัยในสถานที่ที่กำหนด

(๗) ให้พักอาศัยในสถานบำบัดที่กำหนดหรือให้ไปอยู่ภายใต้การดูแลในสถานบำบัดภายใต้การดำเนินการของหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งได้รับการรับรองโดยกระทรวงสาธารณสุขตามที่ศาลเห็นสมควร

(๘) ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของเจ้าพนักงานหรือผู้ดูแลสถานที่พักอาศัยหรือสถานบำบัด

(๙) ให้มารายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติหรือได้รับการเยี่ยมจากพนักงานคุมประพฤติหรืออาสาสมัครคุมประพฤติหรือเจ้าหน้าที่อื่นตามระยะเวลาที่กำหนด

(๑๐) ให้ใช้มาตรการทางการแพทย์ หรือมาพบหรือรับการตรวจรักษาจากแพทย์หรือบุคคลอื่นใดตามที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนด

(๑๑) ให้เข้ารับการบำบัดฟื้นฟูแก้ไขหรือเข้าร่วมกิจกรรมตามที่ศาลหรือพนักงานคุมประพฤติกำหนด

(๑๒) ให้แจ้งพนักงานคุมประพฤติทราบถึงการเปลี่ยนสถานที่ทำงานหรือการเปลี่ยนงาน

(๑๓) ให้ใช้อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการเฝ้าระวัง

ศาลอาจกำหนดระยะเวลาการเฝ้าระวังในแต่ละมาตรการตามที่เหมาะสมแต่ไม่เกินสิบปีนับแต่วันพ้นโทษ

การมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลคำนึงถึงพฤติการณ์แห่งความรุนแรงของคดี สาเหตุแห่งการกระทำความผิด ประวัติการกระทำความผิด ภาวะแห่งจิต นิสัย และลักษณะส่วนตัวอื่นของผู้กระทำความผิด ความปลอดภัยของผู้เสียหายและสังคม โอกาสในการกระทำความผิดซ้ำ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด และความได้สัดส่วนของการใช้มาตรการที่ต้องกระทบสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องถูกบังคับด้วย

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมีคำสั่งของศาลตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

**มาตรา ๒๓** ก่อนปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ให้กรมราชทัณฑ์จัดทำรายงานจำแนกลักษณะของนักโทษเด็ดขาดตามกฎหมายว่าด้วยราชทัณฑ์เป็นรายบุคคล พร้อมทั้งความเห็นว่่านักโทษเด็ดขาดผู้ใดสมควรให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังตามมาตรา ๒๒ เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเพื่อพิจารณาว่าสมควรกำหนดให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังตามมาตรา ๒๒ แก่นักโทษเด็ดขาดผู้นั้น รวมทั้งกำหนดวิธีการและระยะเวลาที่เหมาะสมในการใช้มาตรการดังกล่าวเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

เมื่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำพิจารณาว่าสมควรกำหนดให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังตามมาตรา ๒๒ กับนักโทษเด็ดขาดผู้ใดแล้ว ให้เสนอรายงานและความเห็นต่อพนักงานอัยการภายในเวลาอันสมควรก่อนปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลให้กำหนดมาตรการเฝ้าระวัง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณาและจัดทำรายงานตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

**มาตรา ๒๔** เมื่อได้รับรายงานและความเห็นแล้ว หากพนักงานอัยการเห็นสมควรให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ให้ยื่นคำร้องต่อศาลที่มีเขตอำนาจในท้องที่เรือนจำหรือสถานที่คุมขังของนักโทษเด็ดขาดก่อนการปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดเพื่อมีคำสั่งกำหนดมาตรการเฝ้าระวังดังกล่าว

คำร้องตามวรรคหนึ่งประกอบด้วยคำขอที่มีข้อเสนอและเงื่อนไข ตลอดจนระยะเวลาที่ศาลจะกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ เพื่อประกอบการพิจารณาของศาลในการมีคำสั่งตามมาตราหนึ่งมาตรการใดที่ระบุไว้ในมาตรา ๒๒ วรรคสอง

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการพิจารณายื่นคำร้องของพนักงานอัยการ ให้เป็นไปตามที่กำหนดโดยข้อบังคับของอัยการสูงสุด

**มาตรา ๒๕** เมื่อศาลได้รับคำร้องตามมาตรา ๒๔ ให้ศาลไต่สวนและมีคำสั่งโดยให้ส่งสำเนาคำร้องให้นักโทษเด็ดขาดเพื่อทราบวันไต่สวนและสิทธิในการให้ถ้อยคำด้วยและเรียกนักโทษเด็ดขาดมาให้ถ้อยคำ

ให้ศาลถามนักโทษเด็ดขาดว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้ศาลตั้งทนายความให้

หากครบกำหนดที่กรมราชทัณฑ์ต้องปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดแล้ว แต่ศาลยังไม่ได้ไต่สวนคำร้องหรือมีคำสั่งตามที่พนักงานอัยการร้องขอ ให้กรมราชทัณฑ์ปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดไป ทั้งนี้ ในการไต่สวนให้ศาลมีอำนาจเรียกนักโทษเด็ดขาดที่ได้รับการปล่อยตัวมาให้ถ้อยคำประกอบการไต่สวนด้วย

**มาตรา ๒๖** ให้พนักงานคุมประพฤติตามกฎหมายว่าด้วยการคุมประพฤติเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการตามคำสั่งของศาล โดยให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ปฏิบัติงานการสืบเสาะและพินิจ และการคุมความประพฤติตามกฎหมายว่าด้วยการคุมประพฤตินำมาใช้บังคับโดยอนุโลม

หากผู้ถูกเฝ้าระวังไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กำหนดโดยคำสั่งศาล ให้พนักงานคุมประพฤติตรวจสอบถึงเหตุดังกล่าวและแก้ไข

เมื่อครบกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งตามมาตรา ๒๒ และในทุกรอบหกเดือน ให้พนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเสนอศาล หากศาลเห็นสมควร ศาลอาจแก้ไขเพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกคำสั่งมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษก็ได้

เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามมาตรานี้ ให้กรมคุมประพฤติจัดทำฐานข้อมูลในระบบสารสนเทศศูนย์เฝ้าระวังความปลอดภัยของประชาชน

**มาตรา ๒๗** ในกรณีที่พฤติการณ์ที่เกี่ยวกับการใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษของผู้ถูกเฝ้าระวังได้เปลี่ยนแปลงไป เมื่อพนักงานอัยการหรือผู้ถูกเฝ้าระวังร้องขอหรือศาลเห็นเอง ศาลอาจสั่งแก้ไขเพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษบางมาตรการหรือทุกมาตรการก็ได้ และเมื่อมีคำสั่งอย่างใดแล้ว ให้ศาลแจ้งให้ผู้ถูกเฝ้าระวังและผู้เกี่ยวข้องทราบ

การยื่นคำร้องของพนักงานอัยการตามวรรคหนึ่ง ให้ดำเนินการโดยพนักงานคุมประพฤติจัดทำรายงานพฤติการณ์ดังกล่าว และความเห็นเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเพื่อพิจารณาเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการ

**มาตรา ๒๘** ศาลอาจมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษแก่นักโทษเด็ดขาดซึ่งศาลมีคำพิพากษาว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ตั้งแต่วันพ้นโทษหรือภายหลังพ้นโทษเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำตามที่พนักงานอัยการร้องขอ หากศาลเห็นว่ามีความเห็นสมควร เชื่อได้ว่าผู้นั้นจะไปกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ และไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดได้

**มาตรา ๒๙** ในการจัดทำรายงานการกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง หากคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเห็นว่ามีความจำเป็นที่จะต้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษกับนักโทษเด็ดขาดรายใดเพื่อไม่ให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๓ ให้คณะกรรมการดังกล่าว

เสนอรายงานพร้อมทั้งความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปโดยให้นำมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำเห็นว่ามี ความจำเป็นที่จะต้องขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษตามวรรคหนึ่ง ร่วมกับการกำหนด มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังต่อเนื่องกันไป ให้คณะกรรมการดังกล่าวเสนอรายงานพร้อมทั้งความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาดำเนินการ ต่อไป โดยให้นำมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการจัดทำรายงานของคณะกรรมการพิจารณากำหนด มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและการพิจารณายื่นคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับของอัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี

**มาตรา ๓๐** ในระหว่างการดำเนินการตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลัง พ้นโทษตามมาตรา ๒๒ หากมีเหตุที่จะขอให้ศาลมีคำสั่งกำหนดมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษ ตามมาตรา ๒๘ หรือผู้ถูกเฝ้าระวังฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลัง พ้นโทษ ให้พนักงานคุมประพฤติเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลในท้องที่ ที่ผู้ถูกเฝ้าระวังมีที่อยู่หรือท้องที่ที่พบตัวผู้ถูกเฝ้าระวังเพื่อขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังหลัง พ้นโทษแก่ผู้ถูกเฝ้าระวังเพื่อป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ

พนักงานคุมประพฤติอาจเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาหรือพนักงานอัยการ เห็นสมควรอาจขอให้ศาลมีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษร่วมกับการกำหนดมาตรการเฝ้าระวัง นักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังต่อเนื่องกันไปได้

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการทำความเห็นของพนักงานคุมประพฤติและการพิจารณายื่นคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับของ อัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี

**มาตรา ๓๑** เมื่อศาลได้รับคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๒๙ หรือมาตรา ๓๐ ให้ศาลไต่สวนคำร้องโดยให้นำมาตรา ๒๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในวันไต่สวนถ้าผู้ถูกเฝ้าระวังไม่มาศาลตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีเหตุอันสมควร จงใจ ไม่รับหมายเรียก ได้หลบหนีไปหรือมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าจะหลบหนี ให้ศาลมีอำนาจออกหมายจับ เพื่อดำเนินการต่อไป และให้นำมาตรา ๓๘ วรรคสอง เรื่องการควบคุมตัวผู้ถูกจับมาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๒ ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษมีกำหนดระยะเวลาเพียงพอที่จะป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ

ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๒๙ วรรคสอง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษมีกำหนดระยะเวลาเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันมิให้ผู้นั้นไปกระทำความผิดซ้ำซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันพ้นโทษ หรือมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังต่อเนื่องกันไปตามที่พนักงานอัยการร้องขอก็ได้ โดยให้นำหมวด ๓ มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิดมาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เมื่อนับระยะเวลาทั้งหมดรวมกันแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ

มาตรา ๓๓ ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกเฝ้าระวังโดยมีกำหนดระยะเวลาเพียงพอที่จะป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้ถูกเฝ้าระวังถูกควบคุมตัว แต่เมื่อนับระยะเวลาที่ศาลเคยมีคำสั่งให้ใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและระยะเวลาในครั้งนี้ทั้งหมดรวมกันแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ ในกรณีเช่นว่านี้ ให้ถือว่าคำสั่งการใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษของศาลสิ้นสุดลง

ในการพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการตามมาตรา ๓๐ วรรคสอง ศาลอาจสั่งให้ใช้มาตรการคุมขังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกเฝ้าระวังโดยมีกำหนดระยะเวลาเพียงพอที่จะป้องกันมิให้ผู้นั้นกระทำความผิดซ้ำ ซึ่งต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันที่ผู้ถูกเฝ้าระวังถูกควบคุมตัว หรือมีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษเมื่อครบกำหนดการคุมขังดังกล่าวต่อเนื่องกันไปตามที่พนักงานอัยการร้องขอก็ได้ โดยให้นำหมวด ๓ มาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาใช้บังคับโดยอนุโลม แต่เมื่อนับระยะเวลาที่ศาลเคยมีคำสั่งให้ใช้มาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำและระยะเวลาในครั้งนี้ทั้งหมดรวมกันแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ไม่เกินสิบปีนับแต่วันที่ผู้นั้นพ้นโทษ

มาตรา ๓๔ ให้กรมราชทัณฑ์เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการบังคับตามคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษและให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกันตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

ผู้ใดถูกคำสั่งให้คุมขังภายหลังพ้นโทษ ให้กรมราชทัณฑ์คุมขังไว้ในสถานที่คุมขังที่มีค่าใช้จ่ายประจำ และจะปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้

ในกรณีที่พฤติการณ์เปลี่ยนแปลงไป หรือเมื่อครบกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่เริ่มมีการคุมขัง ภายหลังพ้นโทษและในทุกรอบหกเดือน ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำพิจารณาเสนอความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลให้มีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติม ลดหรือขยายระยะเวลา หรือยกเลิกคำสั่งคุมขังภายหลังพ้นโทษหรือเปลี่ยนคำสั่งคุมขัง ภายหลังพ้นโทษเป็นคำสั่งเฝ้าระวังแทนก็ได้

**มาตรา ๓๕** เมื่อศาลได้มีคำสั่งคุมขังผู้ถูกเฝ้าระวัง ถ้าผู้นั้นยังมีได้รับการคุมขังที่ดีหรือได้รับการคุมขังแต่ยังไม่ครบถ้วนโดยหลบหนีก็ดี ถ้าพ้นกำหนดสามปีนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่งหรือนับแต่วันที่ผู้นั้นหลบหนีระหว่างเวลาที่ต้องคุมขัง เป็นอันล่วงเลยการคุมขัง จะคุมขังผู้นั้นไม่ได้

**มาตรา ๓๖** ก่อนครบกำหนดเวลาคุมขังภายหลังพ้นโทษ หากศาลไม่ได้มีคำสั่งให้ใช้ มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษต่อเนื่องจากการคุมขังตามมาตรา ๓๒ วรรคสอง หรือมาตรา ๓๓ วรรคสอง พนักงานอัยการอาจยื่นคำร้องต่อศาลก่อนครบกำหนดการคุมขังเพื่อให้ศาล มีคำสั่งให้ใช้มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษแก่ผู้ถูกคุมขังเมื่อครบกำหนดการคุมขังได้ แต่ศาลอาจมีคำสั่งดังกล่าวภายหลังครบกำหนดการคุมขังก็ได้ และให้นำหมวด ๓ มาตรการแก้ไขฟื้นฟู ผู้กระทำความผิด มาใช้บังคับโดยอนุโลม

**มาตรา ๓๗** กรณีมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าผู้ถูกเฝ้าระวังจะกระทำความผิดตามที่ระบุไว้ใน มาตรา ๓ และมีเหตุฉุกเฉิน หากไม่มีมาตรการอื่นใดที่อาจป้องกันมิให้ผู้ถูกเฝ้าระวังกระทำความผิด ดังกล่าวได้ เมื่อพนักงานอัยการร้องขอ ศาลอาจสั่งคุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวังได้ไม่เกินเจ็ดวันนับแต่วันที่ ศาลมีคำสั่ง

**มาตรา ๓๘** ถ้าปรากฏเหตุตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๓๗ ให้พนักงานคุมประพฤติเสนอ ความเห็นต่อพนักงานอัยการเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลในท้องที่ที่ผู้ถูกเฝ้าระวังมีที่อยู่หรือท้องที่ที่พบ ตัวผู้ถูกเฝ้าระวังขอให้ศาลมีคำสั่งคุมขังฉุกเฉิน

ก่อนที่ศาลจะมีคำสั่งตามวรรคหนึ่ง ให้พนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจจับผู้ถูกเฝ้าระวัง ตามมาตรา ๗๘ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา แต่ห้ามควบคุมผู้ถูกจับเกินกว่าสี่สิบแปด ชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ถูกจับมาถึงที่ทำการของพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ และเมื่อศาลมีคำสั่ง ให้คุมขังฉุกเฉินผู้ถูกเฝ้าระวังแล้ว ให้กรมราชทัณฑ์นำตัวผู้ถูกเฝ้าระวังไปคุมขังฉุกเฉินตามคำสั่งศาลต่อไป กรณีเช่นนี้ไม่ทำให้คำสั่งตามมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษสิ้นผลไป และให้ ดำเนินการตามมาตรการเฝ้าระวังดังกล่าวต่อไปภายหลังพ้นจากการคุมขังฉุกเฉิน

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการทำความเห็นของพนักงานคุมประพฤติและการพิจารณา ยื่นคำร้องของพนักงานอัยการตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงหรือข้อบังคับของ อัยการสูงสุด แล้วแต่กรณี

มาตรา ๓๙ ให้ศาลพิจารณาคำร้องของพนักงานอัยการโดยเร็ว ถ้าเป็นที่พอใจว่ากรณีมีเหตุ ตามที่บัญญัติในมาตรา ๓๗ ให้ศาลมีคำสั่งคุมขังผู้ถูกเฝ้าระวังได้

ผู้ถูกเฝ้าระวังอาจยื่นคำร้องขอฝ่ายเดียวเพื่อให้ศาลยกเลิกคำสั่งนั้นเสีย ถ้าศาลมีคำสั่งยกเลิก คำสั่งคุมขังผู้ถูกเฝ้าระวัง คำสั่งเช่นว่านี้ให้เป็นที่สิ้นสุด

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการมีคำสั่งของศาลตามมาตรา นี้ ให้เป็นไปตามที่กำหนด ในข้อบังคับของประธานศาลฎีกาโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกา

มาตรา ๔๐ ให้กรมราชทัณฑ์เป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินการบังคับตามคำสั่งคุมขังผู้ถูกเฝ้าระวัง และให้นำกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการกักกันตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๑ เมื่อศาลมีคำสั่งคุมขังผู้ถูกเฝ้าระวังแล้ว ให้พนักงานคุมประพฤติดำเนินการให้มีการเสนอ ความเห็นไปยังพนักงานอัยการเพื่อพิจารณาเสนอต่อศาลให้มีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมมาตรการเฝ้าระวังนักโทษ เด็ดขาดภายหลังพ้นโทษที่ศาลมีคำสั่งตามหมวด ๔ หรือเพื่อเสนอต่อศาลให้มีคำสั่งให้ใช้มาตรการคุมขัง ภายหลังพ้นโทษตามหมวด ๕ เพื่อป้องกันผู้ถูกคุมขังผู้ถูกเฝ้าระวังกระทำความผิดซ้ำ

#### ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

## ความเห็น

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มีเหตุผลในการประกาศใช้ว่า เนื่องจากผู้กระทำความผิดอาญาบางประเภทที่เกี่ยวข้องกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง เช่น การข่มขืนกระทำชำเรา การกระทำความผิดทางเพศกับเด็ก การฆาตกรรม การทำร้ายจนเป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย การทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส รวมทั้งการนำตัวบุคคลไปเรียกค่าไถ่ เมื่อถูกจำคุกจนพ้นโทษและได้รับการปล่อยตัวสู่สังคมแล้ว ถึงแม้ว่าจะมีการติดตามจากเจ้าพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจบ้าง แต่ไม่มีสภาพบังคับเป็นกฎหมายและไม่มีประสิทธิผลในการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำ ผู้กระทำความผิดเหล่านี้ส่วนหนึ่งยังมีแนวโน้มที่จะกระทำความผิดในรูปแบบเดียวกันหรือรูปแบบใกล้เคียงกันซ้ำอีก สมควรมีกฎหมายเฉพาะที่กำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดดังกล่าว โดยการกำหนดให้มีมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด มาตรการเฝ้าระวังภายหลังพ้นโทษ และมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษเพื่อป้องกันสังคมและผู้เสียหายจากการกระทำความผิดที่อาจเกิดขึ้นอีก และเพื่อส่งเสริมการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำความผิด โดยคำนึงถึงสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องคำสั่งดังกล่าวอย่างเหมาะสม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ แต่ผู้ร้องมีความเห็นว่า พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวมีการกำหนดหลายมาตราเป็นมาตรการสำคัญ ๒ มาตรการ คือ มาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ มาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษและการคุมขังฉุกเฉิน ซึ่งมาตรการดังกล่าวมีเนื้อหาจำกัดสิทธิและเสรีภาพของผู้กระทำความผิดฐานต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ แม้จะได้รับโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดครบถ้วนแล้ว หลังพ้นโทษอาจถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษและการคุมขังฉุกเฉิน เป็นมาตรการที่กระทบกระเทือนสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามรัฐธรรมนูญโดยตรง มีความรุนแรงเทียบเคียงกับโทษจำคุก โทษกักขัง และการกักกันตามวิธีการเพื่อความปลอดภัย ซึ่งมีหลักประกันสิทธิและเสรีภาพในทางอาญาตลอดทั้งกระบวนการ สุ่มเสี่ยงต่อการทำลายหลักนิติรัฐและหลักความชอบด้วยกฎหมาย มาตราฐานสิทธิมนุษยชนของประเทศตดถอย บทบัญญัติมาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

พิจารณาแล้วเห็นว่า สมควรพิจารณาแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง หรือไม่

เห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มีเจตนาในการบังคับใช้ในลักษณะเดียวกันกับวิธีการเพื่อความปลอดภัย ในประมวลกฎหมายอาญา แต่จำแนกประเภทของนักโทษที่อาจกระทำความผิดซ้ำภายหลังพ้นโทษ บางประเภทออกมา โดยกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และกระบวนการพิจารณาให้ชัดเจน และกำหนด มาตรการในการฟื้นฟูแก้ไขและเฝ้าระวังหลังพ้นโทษให้ชัดเจนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น เพื่อเป็นการคุ้มครองความปลอดภัยของสังคมให้พ้นจากภัยอันตรายจากนักโทษเด็ดขาดที่พ้นโทษแล้ว อาจออกมากระทำความผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรงอีก เจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงมุ่งเน้นการฟื้นฟูแก้ไขผู้กระทำความผิดในลักษณะดังกล่าวให้ดีขึ้นด้วย มาตรการต่าง ๆ ตามที่กำหนด ในพระราชบัญญัตินี้ อาทิเช่น มาตรการฟื้นฟูและแก้ไขโดยวิธีการทางการแพทย์ซึ่งบางกรณีมีสาเหตุ มาจากความผิดปกติทางร่างกาย จำเป็นต้องใช้วิธีการบำบัดฟื้นฟูหลากหลายรูปแบบ เช่น อาจจะต้อง มีการใช้ยาเพื่อลดความต้องการทางเพศ เพื่อให้บุคคลเหล่านั้นมีโอกาสกลับเข้าสู่สังคมได้เร็วขึ้น และไม่เป็นผู้ก่อให้เกิดอันตรายต่อสังคมอีกต่อไป แต่ทั้งนี้ มาตรการดังกล่าวก็ยังเคารพต่อหลักการ ในเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และหลักสิทธิมนุษยชน โดยกฎหมายดังกล่าวได้กำหนดให้การใช้มาตรการ หรือวิธีการเช่นนั้นต้องได้รับความยินยอมจากผู้กระทำความผิดด้วย จึงจะใช้วิธีการบำบัดฟื้นฟูดังกล่าวได้ ส่วนมาตรการเกี่ยวกับการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษนั้น ก่อนที่กรมราชทัณฑ์จะปล่อยตัว นักโทษเด็ดขาดที่กระทำความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง กรมราชทัณฑ์จะต้องจำแนกนักโทษ ออกมาเป็นรายบุคคล และเฉพาะแต่ละบุคคลที่มีกรณีเข้าข่ายว่ามีโอกาสที่จะเป็นผู้กระทำความผิดซ้ำ เท่านั้นที่จะเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณากำหนดมาตรการป้องกันการกระทำความผิดซ้ำตาม มาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัตินี้ หากคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นสมควรก็จะเสนอต่อ พนักงานอัยการเพื่อเสนอต่อศาล และนักโทษเด็ดขาดทุกรายในกรณีนี้มีสิทธิที่จะต่อสู้โต้แย้งคัดค้าน ความเห็นของคณะกรรมการและพนักงานอัยการต่อศาลได้อย่างเต็มที่ แม้กระทั่งว่านักโทษเด็ดขาด คนใดไม่มีหนายความ กฎหมายก็ให้ศาลจัดหาหนายความให้ด้วย เมื่อศาลพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับ การใช้มาตรการนี้กับนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษ ศาลอาจกำหนดมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาด ภายหลังพ้นโทษได้ตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง (๑) ถึง (๑๓) รวม ๑๓ มาตรการ เช่น ห้ามเข้าใกล้

ผู้เสียหายจากการกระทำผิด ห้ามทำกิจกรรมที่เสี่ยงต่อการกระทำผิด หรือการให้ข้อมูลแก่ผู้อื่น อีเล็กทรอนิกส์ติดตามตัวในการเฝ้าระวัง เป็นต้น นอกจากนี้ ศาลยังมีอำนาจกำหนดมาตรการดังกล่าวภายหลังพ้นโทษได้สูงสุดไม่เกิน ๑๐ ปี และทุก ๖ เดือนศาลจะตรวจสอบว่ายังจำเป็นต้องใช้มาตรการดังกล่าวต่อไปหรือไม่อีกด้วย และหากมีกรณีนักโทษเด็ดขาดดังกล่าวฝ่าฝืนมาตรการเฝ้าระวังตามมาตรา ๒๒ วรรคสอง (๑) ถึง (๑๓) ศาลอาจมีคำสั่งตักเตือนหรืออาจกำหนดให้คุมขังภายหลังพ้นโทษได้

กรณีจึงเห็นได้ว่า มาตรการตามพระราชบัญญัตินี้ โดยเฉพาะมาตรการแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดและมาตรการเฝ้าระวังนักโทษเด็ดขาดภายหลังพ้นโทษดังกล่าวมาข้างต้น มิได้ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสองหรือไม่

เห็นว่า กรณีมาตรการคุมขังภายหลังพ้นโทษและการคุมขังฉุกเฉินตามพระราชบัญญัติ มาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ จะขัดหรือแย้งต่อหลักกฎหมายอาญาและหลักสิทธิมนุษยชนหรือไม่นั้น เห็นได้ว่ามาตรการตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวเป็นลักษณะเดียวกันกับวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา เพียงแต่มีบทบัญญัติบางประการที่ต่างกันไป เพื่อให้กฎหมายมีผลใช้บังคับแก่บางกรณีได้ชัดเจน รัดกุม และมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงขึ้น โดยยังคงอยู่ในกรอบแห่งรัฐธรรมนูญในการให้การคุ้มครองสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลไว้ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว การตรากฎหมายเกี่ยวกับมาตรการป้องกันการกระทำผิดซ้ำในลักษณะเช่นนี้มีใช้ในหลายประเทศ เช่น สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี สาธารณรัฐฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา ราชอาณาจักรเดนมาร์ก และแคนาดา โดยบางประเทศถือเป็นมาตรการคุมขังเพื่อความปลอดภัยสาธารณะ ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนมีความเห็นว่าเป็นมาตรการที่ยอมรับได้โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเป็นกรณีที่ผู้กระทำผิดได้ก่ออาชญากรรมร้ายแรงและมีความเป็นไปได้ที่ผู้กระทำนั้นจะกระทำผิดซ้ำอีกในอนาคต โดยต้องเป็นมาตรการสุดท้าย ต้องปฏิบัติต่อผู้ถูกคุมขังภายหลังพ้นโทษให้แตกต่างจากนักโทษเด็ดขาดที่ถูกลงโทษในเรือนจำ และดำเนินการคุมขังเพื่อฟื้นฟูแก้ไขเพื่อนำผู้ถูกคุมขังกลับสู่สังคม

อีกทั้งต้องมีการตรวจสอบมาตรการดังกล่าวตามกำหนดระยะเวลาโดยองค์กรอิสระ และประการสุดท้าย ต้องไม่ให้มีผลย้อนหลัง ซึ่งพระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ ก็ได้ตราขึ้นตามเงื่อนไขดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น เมื่อมาตรการดังกล่าวเป็นมาตรการเพื่อความปลอดภัยของสังคมในลักษณะเดียวกันกับวิธีการเพื่อความปลอดภัยตามประมวลกฎหมายอาญา และผู้พ้นโทษที่ถูกดำเนินการตามมาตรการภายหลัง พ้นโทษนี้ก็มีไซ่ นักโทษ อีกทั้งมาตรการต่าง ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ก็มีไซ่ การลงโทษต่อบุคคล จึงไม่น่าหลักกฎหมายอาญาหรือบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ มาใช้บังคับแก่มาตรการดังกล่าว และการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าวก็ได้ไซ่ขัดหรือแย้งต่อหลักสิทธิมนุษยชนหรือหลักนิติธรรมด้วย

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า

พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๒ ถึงมาตรา ๒๗ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง

พระราชบัญญัติมาตรการป้องกันการทำคามผิดซ้ำในความผิดเกี่ยวกับเพศหรือที่ใช้ความรุนแรง พ.ศ. ๒๕๖๕ มาตรา ๒๘ ถึงมาตรา ๓๖ และมาตรา ๓๗ ถึงมาตรา ๔๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง มาตรา ๒๘ วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาตรา ๓๒ มาตรา ๓๘ และมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่งและวรรคสอง



(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ